

18 juni 2025

Zomervakantie en risico's: Vrouwelijke Genitale Verminking en Achterlating

Even voorstellen

Safia Arif

- Projectmanager Publieke Sector
- Sleutelpersoon cultuursensitief werken en vrouwelijke genitale verminking sinds 2015
- Somalisch

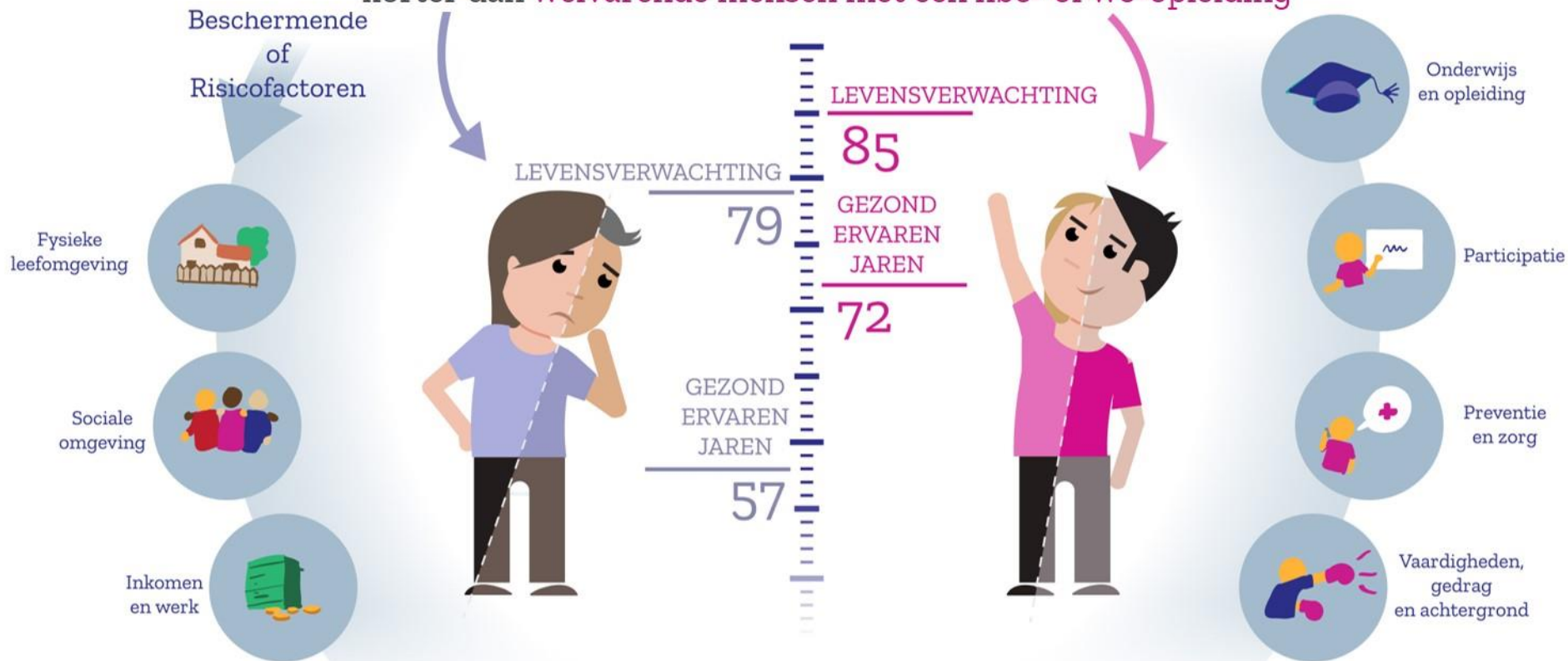
Jeyna Sow

- Projectleider en adviseur Pharos; cultuursensitief werken, vrouwelijke genitale verminking
- Cultureel psycholoog
- Trainer

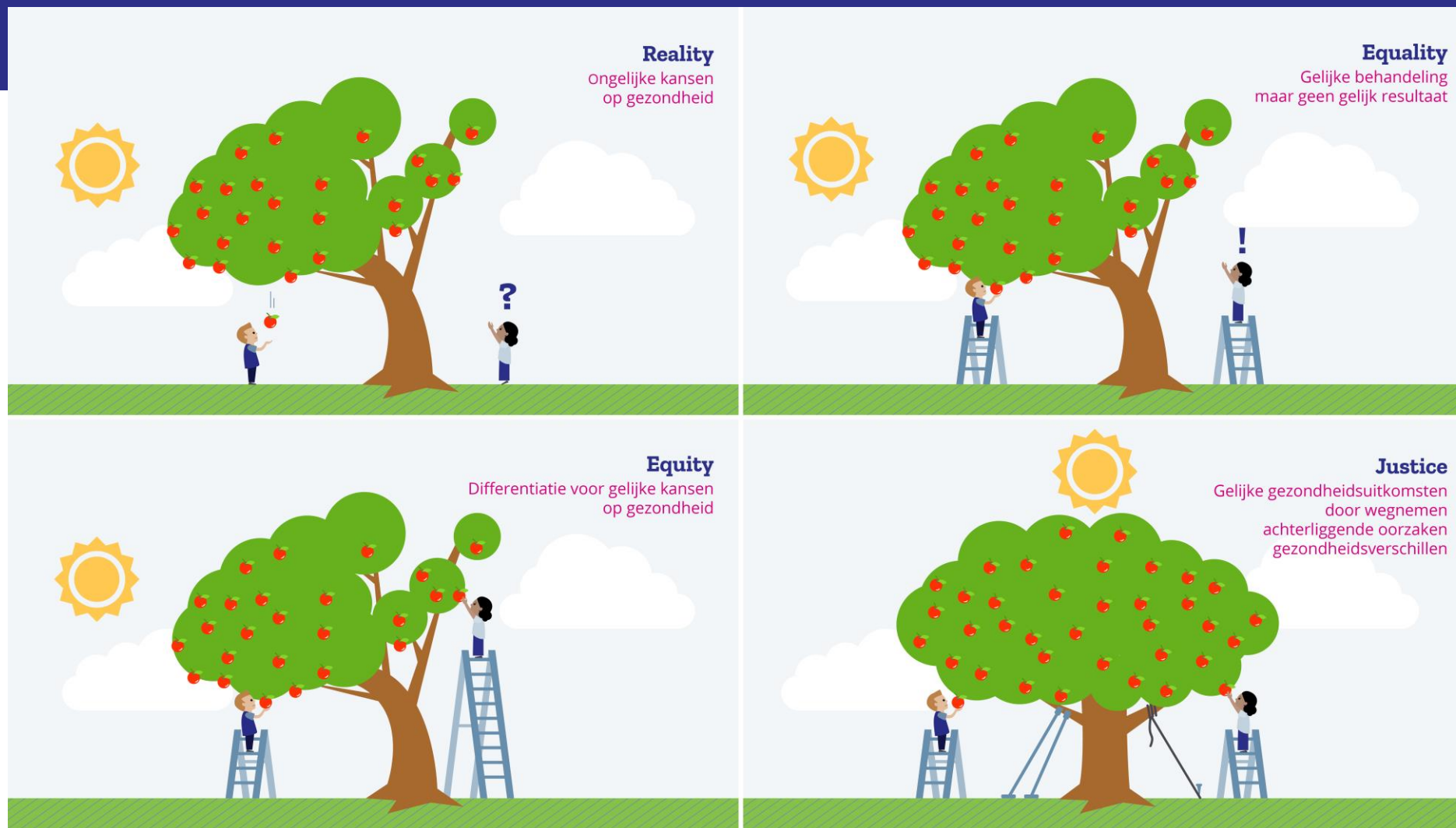
Pharos – Expertisecentrum gezondheidsverschillen

(Niet) even lang en gelukkig

Mensen in armoede en een opleiding tot mbo-2 leven gemiddeld zes jaar korter dan **welvarende mensen met een hbo- of wo-opleiding**

Gezondheidsverschillen tegengaan

Samen met partijen bijdragen aan preventie, zorg en kennis m.b.t. VGV door:

- Trainen van professionals
- Ontwikkelen van voorlichtings- en lesmateriaal
- Organiseren van expertmeetings op dit onderwerp
- Doen van onderzoek
- Het (mede) ontwikkelen van richtlijnen en protocollen
- Advies bij casuïstiek
- Uitwisseling kennis op internationaal niveau

Focal Point meisjesbesnijdenis/ VGV

Go to www.menti.com and
use code 1817 1126

Meisjesbesnijdenis / Vrouwelijke genitale verminking

WHO definitie:

Het geheel of gedeeltelijk verwijderen van de externe vrouwelijke geslachtsorganen en ander letsel aan deze organen, zonder medische noodzaak.

Terminologie:

FGM/C: Female Genital Mutilation/Cutting
Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV)
Vrouwenbesnijdenis
Meisjesbesnijdenis

Redenen voor meisjesbesnijdenis

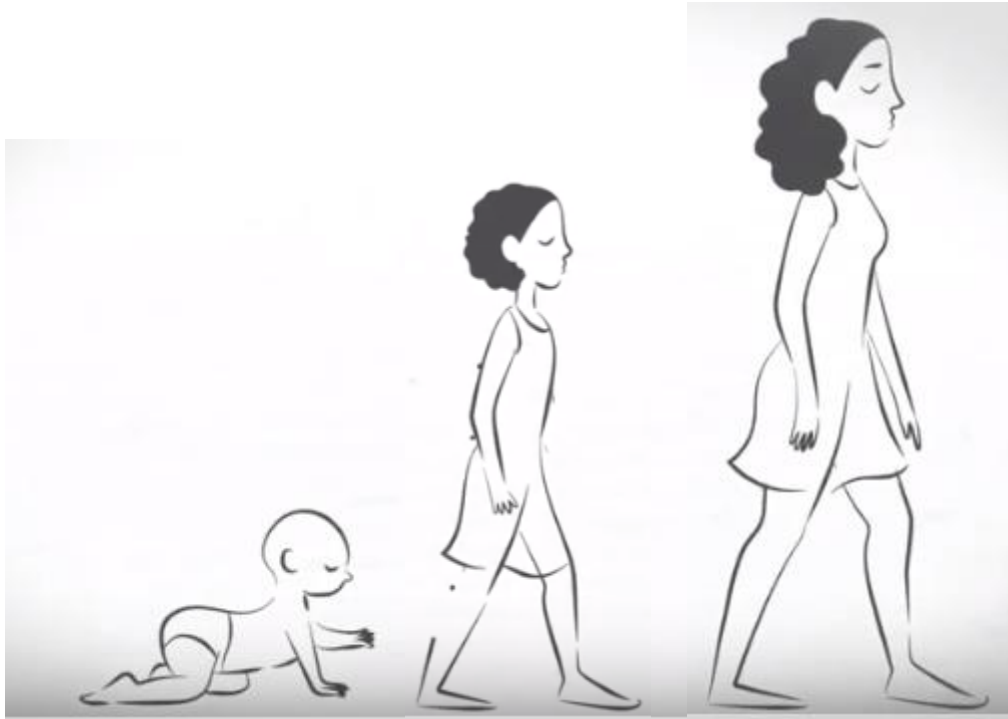
- Een culturele traditie
- Het is een faseovergang in het leven, van een meisje, een rite de passage
- Het geeft haar status in de gemeenschap
- Het beschermt de maagdelijkheid van het meisje
- Het vergroot de huwelijkskansen van het meisje
- Het vergroot het seksuele genot voor de man
- Het vergroot hygiëne en schoonheid
- Religieuze overtuiging

Herkomst

- Herkomst van meisjesbesnijdenis is niet duidelijk.
- Eeuwenoude culturele traditie
- Pre-christelijk en pre-islamitisch gebruik
- Ten onrechte verbonden aan religie, vooral binnen de Islam
- Staat niet in Koran of Bijbel

Welke leeftijd?

Leeftijd is afhankelijk van lokale tradities en omstandigheden:

- Meestal bij meisjes tussen 0-18 jaar
- In een aantal culturen een paar dagen na de geboorte
- Soms getrouwde en volwassenen vrouwen

Migratie kan eraan bijdragen dat besnijdenis op een andere leeftijd plaatsvindt dan gebruikelijk is in de oorspronkelijke omgeving.

Types VGV

WHO definitie:

*Het geheel of gedeeltelijk
verwijderen van de externe
vrouwelijke geslachtsorganen en
ander letsel aan deze organen,
zonder medische noodzaak.*

Classificaties

Type 1 'Clitoridectomie'

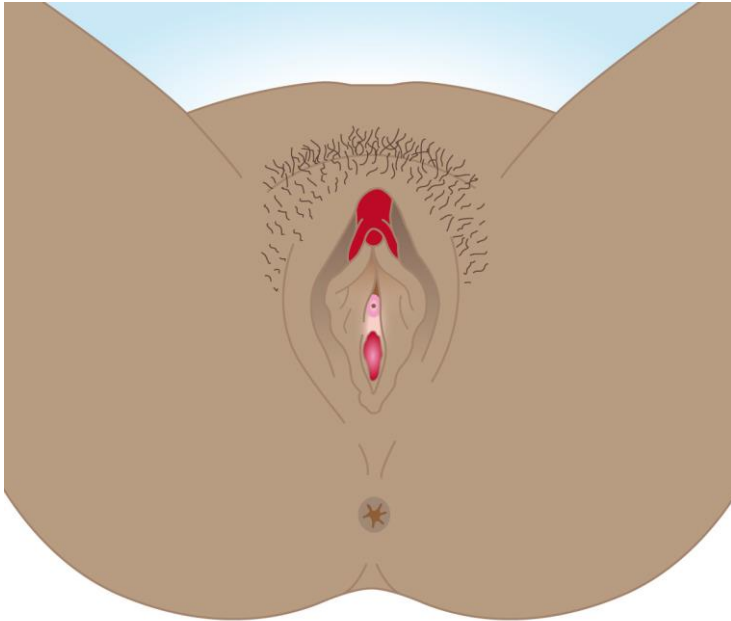
Type 2 'Excisie'

Type 3 'Infibulatie'

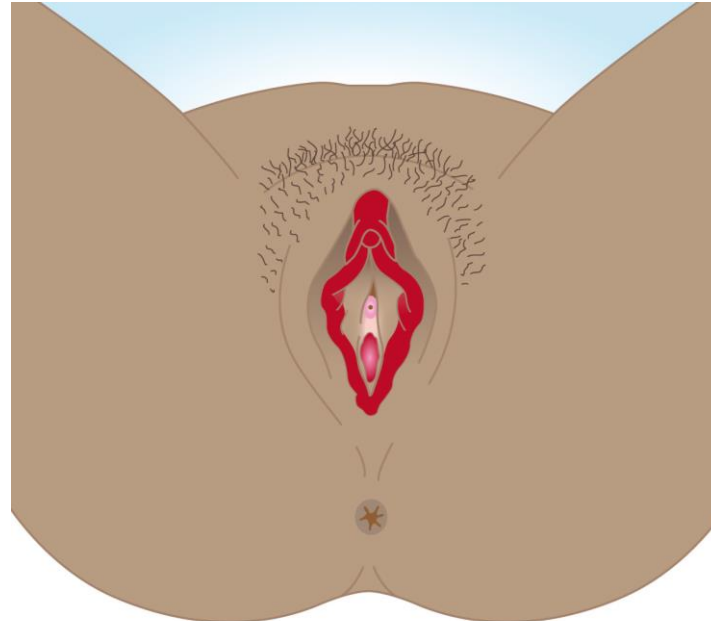
Type 4 'Overige vormen'

In Nederland geldt Zero Tolerance:
elk type is verboden en strafbaar

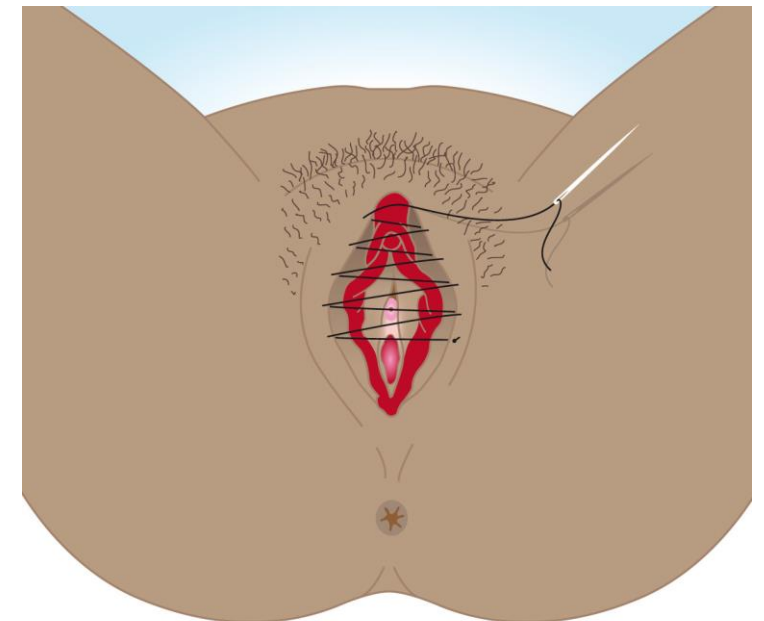
Types VGV

1 | Clitoridectomie:
Gedeeltelijke of totale
verwijdering van het
zichtbare deel van de clitoris,
met of zonder verwijdering
van de huidplooi rond de
clitoris.

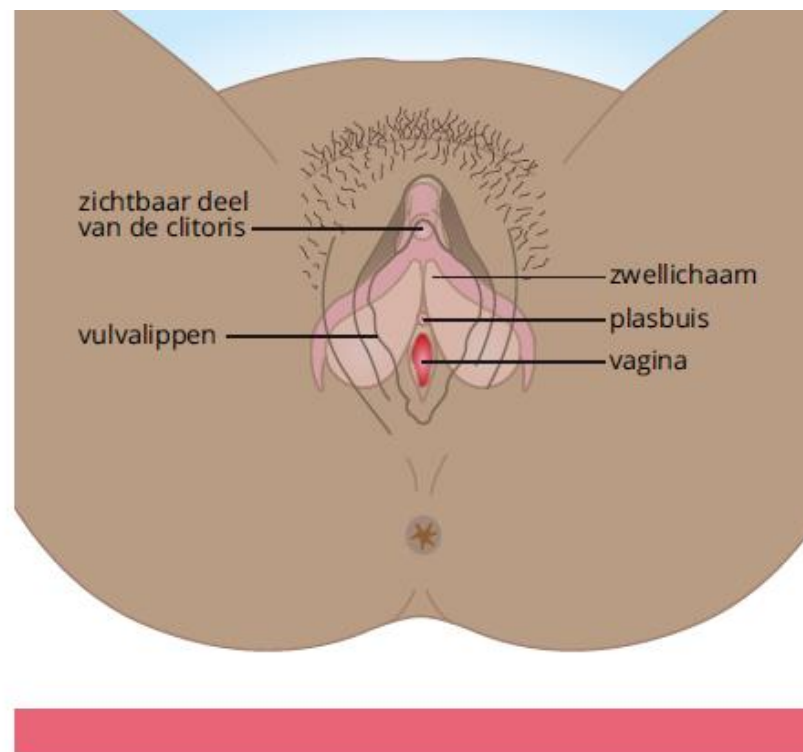
2 | Excisie: Gedeeltelijke of totale
verwijdering van het zichtbare deel
van de clitoris en de binnenste
vulvalippen, met of zonder
verwijdering van de buitenste
vulvalippen.

3 | infibulatie: Vernauwen van de
vaginale opening door het wegsnijden
en aan elkaar maken van de
binnenste en/of buitenste vulvalippen,
met of zonder verwijdering van het
zichtbare deel van de clitoris.

Type 4

Alle andere handelingen die schade toebrengen aan de vrouwelijke geslachtsorganen, zonder medische noodzaak, zoals bv. prikken, piercen, kerven, schrapen en wegbranden.

Hier is de clitoris afgebeeld in opgewonden staat.

Korte termijn lichamelijke gevolgen

Beïnvloed door leeftijd, type en omstandigheden (wie en waar) van de uitgevoerde besnijdenis

- Extreme pijn
- Klachten van de urinewegen
- Overmatig bloedverlies
- Genitale zwelling
- Kans op infectie (o.a. tetanus en hepatitis)
- Shock
- Kans op overlijden

Medicalisering

Lange termijn lichamelijke gevolgen

Mogelijke medische gevolgen op langere termijn

- Pijnlijke en langdurige menstruatie
- Klachten van de urinewegen
- Chronische pijn in onderbuik
- Littekenvorming (met keloïd en huidcysten)
- Moeilijk inwendig onderzoek (uitstrijkje)
- Pijn tijdens seksueel contact
- Moeizame bevalling

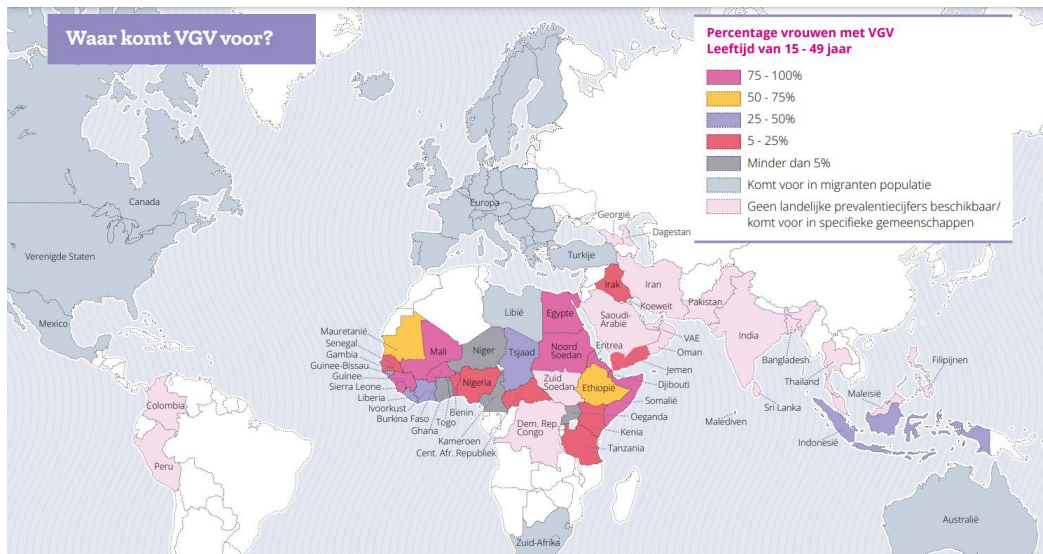
Psychosociale gevolgen

Mogelijke psychosociale gevolgen op langere termijn

- Angststoornissen
- Depressieve klachten
- Posttraumatische stressstoornis (PTSS)
- Negatieve invloed seksualiteitsbeleving
- Invloed op identiteit

Waar komt VGV voor?

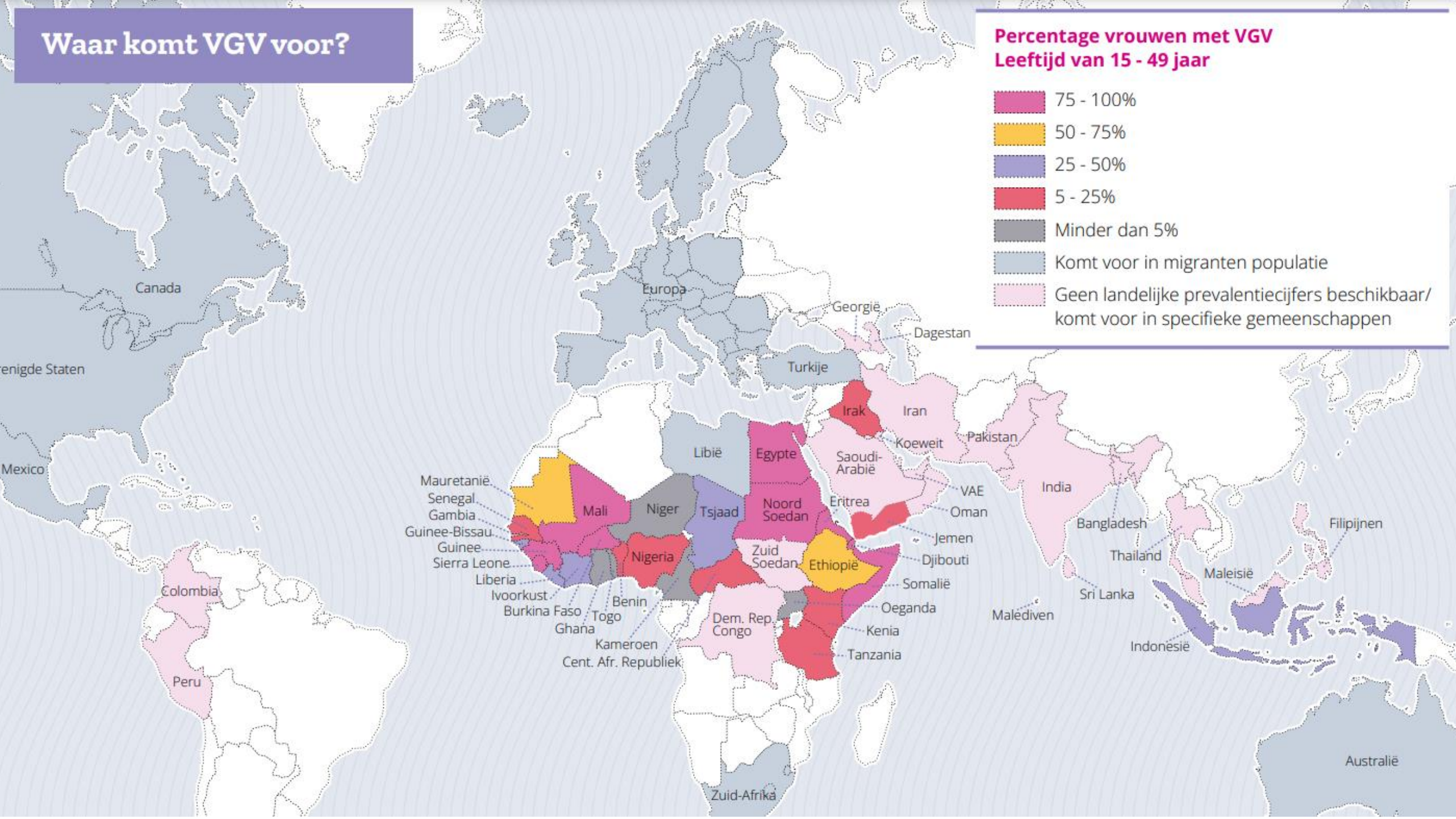
Meisjesbesnijdenis komt voor in 31 landen, waaronder in verschillende landen in Afrika, Jemen, Irak en Indonesië

→ Grote verschillen binnen landen

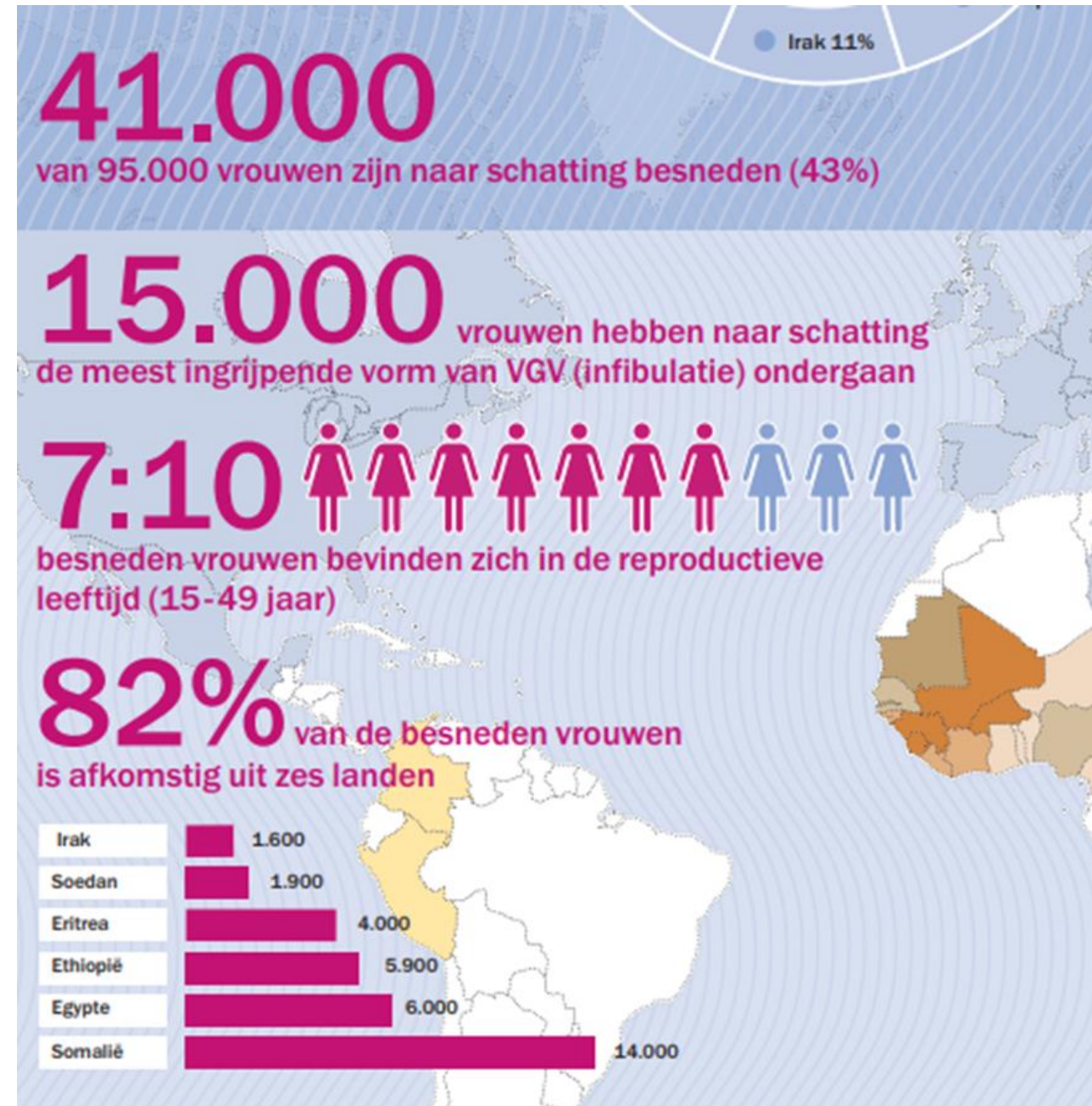
Wereldwijd zijn er meer dan 230 miljoen meisjes en vrouwen besneden. Zo'n 4 miljoen meisjes lopen elk jaar het risico om besneden te worden (Unicef, 2024).

Waar komt VGV voor?

Percentage vrouwen met VGV Leeftijd van 15 - 49 jaar

Prevalentie (2018) meisjesbesnijdenis in Nederland

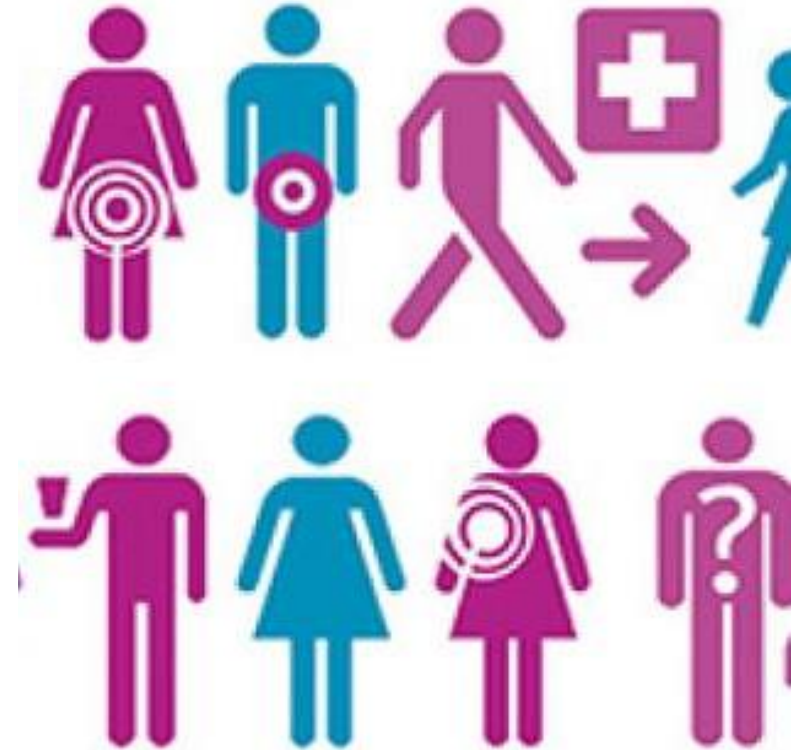
Incidentie (2018) meisjesbesnijdenis in Nederland

4.200 van 38.000 meisjes in de leeftijd van 0 tot 19 lopen naar schatting het risico om besneden te worden in de komende 20 jaar

Beleid in Nederland

- Alle typen van VGV zijn in Nederland strafbaar gesteld onder het algemene misdrijf 'mishandeling' (art. 300 t/m 304 Wetboek van Strafrecht).
 - *Alle betrokkenen zijn strafbaar: opdrachtgevers, uitvoeders en medeplichtigen*
- Ook strafbaar wanneer VGV in het buitenland plaatsvindt.
- Medisch professionals → Tuchtrect
- Dreiging van besnijdenis grond voor asiel (sinds 2001)
- Wet Verplichte Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (waaronder VGV) → **De Meldcode bij (vermoedens van) eengerelateerd geweld**

Waarom juist extra alertheid in de vakantieperiode?

- Vakantie
- Cumulatie van factoren: sociale druk, religie en collectivistische culturen

Video VGV in Gambia : <https://nos.nl/artikel/2522251-in-gambia-dreigt-genitale-verminking-weer-legaal-te-worden>

- Herkennen van signalen: Waar moet je op letten?

Extra alertheid rondom vakantieperiodes

- Extra risico op besnijdenis tijdens familiebezoek in het buitenland
- Druk van familie
- Ondersteunt ouders die zich willen verzetten tegen sociale druk

Video: Verklaring tegen VGV:
https://www.youtube.com/watch?v=6_1r7P5rIno

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Verklaring tegen meisjesbesnijdenis

Meisjesbesnijdenis is strafbaar.

Neem deze Verklaring altijd mee wanneer u naar het buitenland reist. U kunt de Verklaring daar aan uw familie laten zien. Zo weten zij dat in Nederland meisjesbesnijdenis strafbaar is en dat de ouders een gevangenisstraf kunnen krijgen als zij hun dochter laten besnijden.

Koninkrijk der Nederlanden

1/8

Hoe werken we in Nederland samen?

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

De Nederlandse Ketenaanpak VGV bestaat uit een combinatie van preventie, zorg en wetshandhaving:

- Preventie door voorlichting en vroege signalering
- Zorg aan vrouwen die besneden zijn
- Wetshandhaving in geval van besnijdenis van meisjes of vrouwen die in Nederland wonen

Om dat te bereiken werken verschillende partners in zorg- en hulpverlening samen

Sleutelpersonen

- Binnen de keten hebben sleutelpersonen een hele belangrijke rol
- Sleutelpersonen zijn vrouwen en mannen uit de eigen gemeenschap die getraind zijn in het bespreekbaar maken van VGV.
- Zij slaan een brug tussen professionals en de doelgroep en een actieve rol hebben in het voorlichten en stimuleren van gedragsverandering binnen gemeenschappen waar VGV als traditie voorkomt.

VGV preventie en bescherming in Nederland

Betrokken partijen in de preventie van VGV:

- Jeugdgezondheidszorg
- Veilig Thuis
- Raad voor de Kinderbescherming
- Verloskundige
- Kraamzorg
- Huisarts
- Gynaecoloog
- Sleutelpersonen
- Gezondheidsbevorderaars GGD / AZC's

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

(Verbeterde meldcode van kracht sinds 1 januari 2019)

STAP 1 In kaart brengen van signalen	Breng signalen in kaart die je zorg bevestigen of ontkrachten. Leg signalen en vervolgstappen objectief en feitelijk vast in het dossier. Voer indien nodig de kindcheck uit.
STAP 2 Advies vragen aan deskundige collega of Veilig Thuis	Overleg met een deskundige collega om signalen te duiden. Raadpleeg zo nodig Veilig Thuis of een forensisch arts. Neem bij eengerelateerd geweld, huwelijksdwang of vrouwenbesnijdenis direct contact op met Veilig Thuis.
STAP 3 Gesprek met ouders en /of kind	Bespreek je zorgen zo snel mogelijk met de ouders en met het kind zelf. Alleen als jouw veiligheid of die van het kind in gevaar kan komen door een gesprek kun je hiervan afzien.
STAP 4 Wegen van het geweld	Maak een inschatting van de aard en de ernst van de situatie op basis van de informatie uit stap 1 t/m 3. Vraag bij twijfel advies aan Veilig Thuis. • Blijft je vermoeden bestaan? Indien nee: meldcode afsluiten. • Zo ja, is er sprake van (een vermoeden van) acute of structurele onveiligheid?
STAP 5 Neem twee beslissingen:	1. Is melden noodzakelijk? Als je acute of structurele onveiligheid vermoedt, doe je een melding bij Veilig Thuis en beoordeel je gezamenlijk of hulp bieden of organiseren ook tot de mogelijkheden behoort. 2. Is hulp (ook) mogelijk? Beantwoord de volgende vragen: • Ben je in staat effectieve hulp te bieden of organiseren? • Werken betrokkenen mee aan de geboden hulp? • Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot duurzame veiligheid en welzijn van alle betrokkenen? Indien 'nee' (alsnog) melden bij Veilig Thuis.

Risicotaxatie VGV → standpunt JGZ

5.5 Risicotaxatie

Het is niet zo dat alle vragen direct beantwoord moeten worden. De loop van de contacten aan de orde te komen om te kijken wat het risico dat een meisje loopt om besneden te worden.

De mate van risico op besnijdenis bij een meisje kan bepaald worden op basis van de volgende risico-inventarisatie:

1. land van herkomst van moeder is een risicoland voor VGV (zie tabel 1 of www.meisjesbesnijdenis.nl);
2. land van herkomst van vader is een risicoland voor VGV (zie tabel 1 of www.meisjesbesnijdenis.nl);
3. moeder van het meisje is besneden (overdracht verloskundige of uit anamnese);
4. zusjes zijn besneden;
5. partner en directe familieleden staan positief tegenover besnijdenis;
6. omgevingsdruk: gezin met veel familie in Nederland die druk uitoefent VGV uit te voeren en/of gezin met veel contacten binnen dezelfde etnische groep en er wordt druk uitgeoefend door de groep en/of de vraagbaak, steun en toeverlaat van moeder als het om vrouwenaangelegenheden gaat oefent druk uit;
7. regelmatig (familie)bezoek buitenland: gezin dat regelmatig op (familie)bezoek gaat in het buitenland, met name land van herkomst;
8. gezin is niet of slecht geïntegreerd: spreekt geen Nederlands, geen of weinig sociale contacten, werkloos.

Het risico neemt met het aantal geconstateerde risicofactoren toe. Vooral punt 3 en 4 zijn zwaarwegende risicofactoren.

JGZ-RICHTLIJN KINDERMISHANDELING

7.7 Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV)

Wetshandhaving

HANDELINGSPROTOCOL Vrouwelijke Genitale Verminking bij minderjarigen

Uitleg en handvatten bij aanpak VGV voor Veilig
Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en Politie

Betrokken partijen in de preventie van VGV:

- Veilig Thuis
- Raad voor de Kinderbescherming
- Politie

Zorg voor besneden vrouwen in Nederland

Leidraad

Medische zorg voor vrouwen en meisjes met vrouwelijke genitale verminking (VGV)

1 november 2019

INITIATIEF

Nederlandse Vereniging voor Obstetrie & Gynaecologie (NVOG)

IN SAMENWERKING MET

Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV)

Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG)

Nederlandse Vereniging voor Seksuologie (NVVS)

Nederlandse Vereniging voor Plastische Chirurgie (NVPC)

AJN Jeugdartsen Nederland (AJN)

Pharos, Expertisecentrum Gezondheidsverschillen

Federatie van Somalische Associaties Nederland (FSAN)

Betrokken partijen in de preventie van VGV:

- Huisarts
- Verloskundige
- Gynaecoloog
- (Bekkenbodem)fysiotherapeut
- Seksuoloog
- Plastische chirurg
- Psycholoog
- Sleutelpersonen

VGV spreekuren

[KENNISBANK](#)[TRAININGEN](#)[THEMA'S](#)[AGENDA](#)[ACTUEEL](#)[OVER PHAROS](#)[CONTACT](#)[ZOEK](#)

▼ [Spreekuren meisjesbesnijdenis / vgv](#)

▼ [Advies](#)

▼ [Meer informatie](#)

[Download](#) ↓

Spreekuren meisjesbesnijdenis / vgv

Amsterdam

Elke donderdag is er een inloopsprekuur vgv tussen 13.00-16.00 uur. Hier kunnen vrouwen terecht bij een gespecialiseerde verpleegkundige op de poli gynaecologie in het OLVG-West Ziekenhuis. Voor meer informatie of het maken van een afspraak (niet verplicht), kun je contact opnemen via 06 82 79 95 75 | vgv@ggd.amsterdam.nl.

Den Haag

Op maandagen kun je terecht bij verpleegkundige Marisa Abdulgani op een speciaal spreekuur in het HagaZiekenhuis, locatie Leyweg 275. Tussen 9.00-12.30 uur is er een inloopsprekuur en tot 17.00 uur kun je terecht met een afspraak. Voor het maken van een afspraak, of voor meer informatie, kun je contact opnemen met Marisa Abdulgani: 06 47 00 87 93 | marisa.abdulgani@ggdhaaglanden.nl.

Hoe praat je over VGV?

- Taboe
- Gebrek aan kennis / bewustwording
- Bereid het gesprek voor
- Kennismaken
- Open en oprecht nieuwsgierig
- Niet direct over strafbaarheid
- Samen met sleutelpersonen en andere professionals

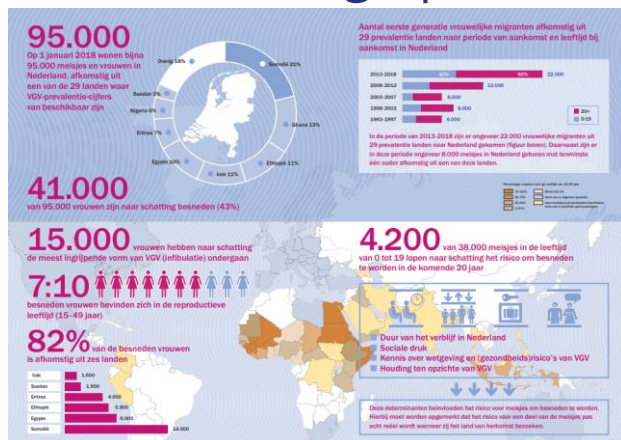
Cultuursensitieve gespreksvoering

- Bouw aan **relatie**, eerst contact dan de taak
 - **Vertrouwen**
 - Gesprek van breed naar smal
- Ga het gesprek over **cultuur** aan
 - Contextuele vragen
- Pas je gespreksvaardigheden toe:
 - Vraag door bij sociaalwenselijke antwoorden
 - Ontwikkel gevoeligheid voor subtiele (non-verbale) signalen

- *In Nederland kennen we de traditie meisjesbesnijdenis niet, vind je het goed als ik hierover met je praat? Wat wil je me hierover vertellen?*
- *Hoe wordt er in het land waar je vandaan komt gedacht over meisjesbesnijdenis? En in je gemeenschap? En in je familie? Hoe denk jij hier zelf over?*
- *“Wie maakt belangrijke beslissingen binnen je familie, en hoe worden deze gemaakt?”*

Meer weten over VGV?

VGV Infographic

Sara-verhaal

Zanzu.nl

Geef uw zoekwoord in

Zoeken

Zanzu.nl, een website van Rutgers

Lichaam

Gezinsplanning en zwangerschap

Infecties

Seksualiteit

Relaties en gevoelens

Rechten en wet

Pharos Leerplatform met VGV e-learning

Waar ben je naar op zoek?

Ik ben besneden aan mijn schaamlippen of clitoris en denk na over een behandeling

Voorlezen

Print

E-mail

Onderwerp

Besnijden

Alle situaties

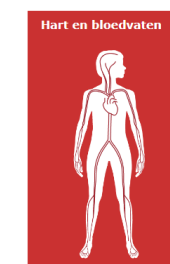
Ik ben bang dat mijn dochter zal worden besneden

Ik ben besneden aan mijn schaamlippen of clitoris en

BegrijpJelichaam.nl

Begrijp je lichaam

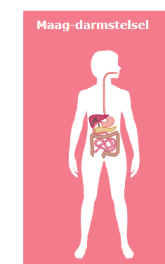
Hoe gebruik ik BegrijpJelichaam.nl

- Algemene informatie
- Hoge bloeddruk
- Te hoog cholesterol
- Bloedvatvernauwing
- Hartkramp
- Hartaanval

- Algemene informatie
- Verkoudheid
- Keelontsteking
- COPD
- Astma

- Algemene informatie
- Maagpijn
- Brandend maagzuur
- Prikkelbare darm
- Verstopping

Verdere info

Meisjesbesnijdenis / vgv

In Nederland worden we vanaf het begin van de jaren negentig geconfronteerd met vrouwelijke genitale verminking (vgv), ook wel meisjesbesnijdenis genoemd. Dit komt door de immigratie van vrouwen uit landen waar vgv gangbaar is. De bestrijding van meisjesbesnijdenis is complex en vraagt om een brede en gerichte aanpak. Heb jij te maken met meisjes of vrouwen die (mogelijk) besneden zijn of het risico lopen besneden te worden? Pharos zet zich als landelijk expertisecentrum sinds 1993 in voor de strijd tegen vgv. Je kunt bij ons terecht voor informatie en advies.

Onze experts

Jeyna Sow, MSc.

Marthine Bos

Ingrid van den Elsen

Dr. Ramin Kawous

[Onze experts](#)

- ▼ Situatie, feiten en cijfers
- ▼ Video: Wat is meisjesbesnijdenis?
- ▼ Infosheets meisjesbesnijdenis
- ▼ Wat doet Pharos?
- ▼ Contact
- ▼ Meer informatie
- ▼ Voorlichtingsmaterialen, publicaties en trainingen
- ▼ Contact

Situatie, feiten en cijfers

Publicaties en voorlichtingsmateriaal Pharos
www.pharos.nl/meisjesbesnijdenis.nl

Sleutelpersonen te contacteren via lokale GGD of
FSAN (Federatie Somalische Associaties Nederland)

Adviespunt & Focal Point Meisjesbesnijdenis
Vragen? Neem contact met ons op

www pharos.nl
@ focalpointmeisjesbesnijdenis@pharos.nl /
j.sow@pharos.nl
☎ 030 234 9800